

Planstrategi 2013-2016

Ås kommune



Ås kommune

Miljø, mangfold og muligheter



Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Hva er planstrategi?	3
1.2 Plansystemet	4
2. Overordnede føringer	5
2.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	5
2.2 Fylkesmannens forventninger til kommunal planlegging	5
2.3 Regionale forventninger til kommunal planlegging	5
2.4 Samrådsplikt	6
2.5 Lovgrunnlag	6
3. Utviklingstrekk og utfordringer	7
3.1 Regionale utviklingstrekk og utfordringer	7
3.2 Lokale utviklingstrekk og utfordringer	9
4. Vurdering av planbehovet	13
4.1 Kommuneplanen	13
4.1.1 Gjeldende kommuneplan	13
4.1.2 Vurdering av behov for revidering av kommuneplanen	14
4.2 Prioriterte planoppgaver i perioden 2013-2016	15
4.2.1 Overordnede plandokumenter	15
4.2.2 Arealplaner	16
4.2.3 Temaplaner	16
Vedlegg 1. Oversikt over prioriterte planoppgaver i perioden 2013-2016	18
Vedlegg 2. Oversikt over prioriterte arealplaner i perioden 2013-2016*	19

1. Innledning

1.1 Hva er planstrategi?

Kommunal planstrategi er et nytt verktøy i plan- og bygningsloven av 2008 som slår fast at kommunen skal utarbeide en kommunal planstrategi ved inngangen til hver ny valgperiode. Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov og utfordringer.

Plan- og bygningsloven

§ 10-1. Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

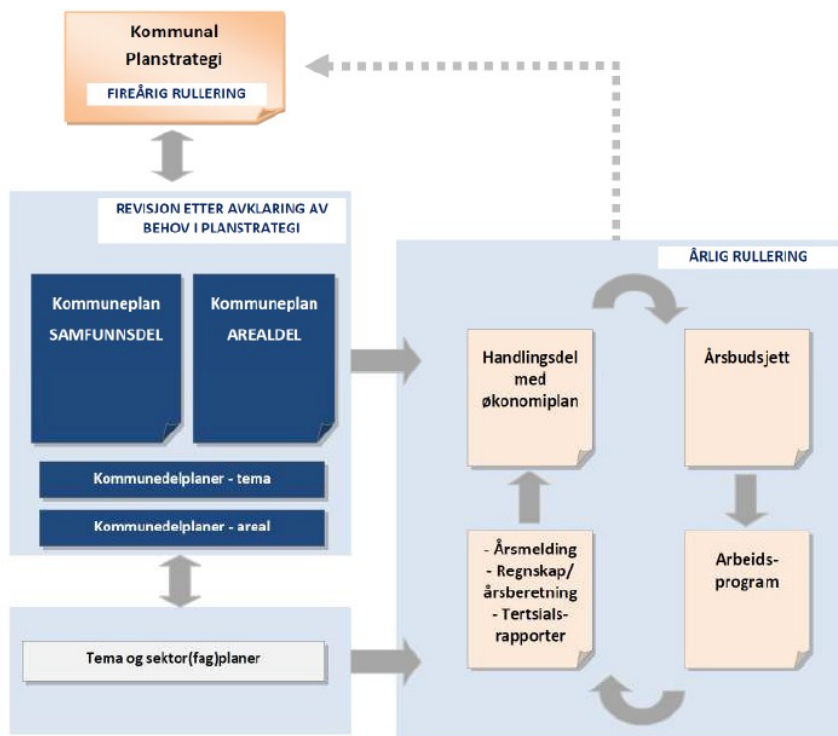
Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.

1.2 Plansystemet

Planstrategien skal omfatte alle de ulike kommunale planene. Det kommunale plansystemet følger av plan- og bygningsloven. Det mest overordnede plannivået er kommuneplanen som omhandler samfunnsutvikling og langsiktige målsetninger for kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel legger føringer for arealplaner, for handlingsprogram og budsjett, samt for de mer spesifikke planene for kommunens tjenesteområder. Den kommunale planstrategiens plassering i dette plansystemet er vist i figur 1.



Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet. Kilde: Miljøverndepartementets veileder, Kommunal planstrategi.

Kommunens arealplaner utarbeides etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven, herunder kapittel 11 for kommuneplan og kapittel 12 for reguleringsplan. Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan for hele kommunens areal. Neste plannivå er kommunedelplan som er en overordnet plan for et avgrenset, men relativt stort areal. Neste plannivå er delt i to typer reguleringsplaner, områderegulering og detaljregulering. Som navnet tilsier er en detaljregulering mer spesifikk enn en områderegulering og benyttes for eksempel for å planlegge et kvartal eller et mindre boligfelt. En områderegulering er mer overordnet og benyttes blant annet som en helhetlig plan for et sentrumsområde. For omfattende planer med betydelige konsekvenser skal det utarbeides et planprogram før selve planen. Planprogrammets funksjon er å avklare formålet med planarbeidet, planprosess med frister og opplegg for medvirkning, samt hvilke utredninger som skal gjennomføres.

Prosesskravene for de kommunale planene er også hjemlet i plan- og bygningsloven, med særlige krav til offentlig høring og medvirkning. Planstrategi, kommuneplanen, kommunedelplaner og reguleringsplaner vedtas politisk. Loven pålegger imidlertid ikke offentlig høring av en planstrategi, men forslag til vedtak av kommunal planstrategi skal gjøres offentlig i minst 30 dager før kommunestyrets behandling. For strategi-, tema- og virksomhetsplaner vil det variere både om disse legges ut for offentlig høring og om de behandles politisk eller ikke.

2. Overordnede føringer

2.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

I henhold til plan- og bygningslovens § 6-1 skal det hvert 4. år utarbeides et forventningsdokument som redegjør for oppgaver og tema som regjeringen mener det er viktig at legges til grunn for planlegging på fylkes- og kommunenivå. Forventningene skal legges til grunn både i arbeidet med planstrategier og i de oppfølgende planprosessene. I de nasjonale forventningene som ble vedtatt 24. juni 2011 er følgende tema fokusert:

- Klima og energi
- By- og tettstedsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kultur og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Plan- og bygningsloven

§ 6-1. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

For å fremme en bærekraftig utvikling skal Kongen hvert fjerde år utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp i planleggingen etter denne lov og legges til grunn for statens deltaking.

2.2 Fylkesmannens forventninger til kommunal planlegging

Fylkesmannen i Oslo og Akershus oversender et årlig forventningsbrev til kommunene i fylket. I brevet «Fylkesmannens forventninger til kommunal planlegging 2012» er følgende tema nærmere beskrevet:

- Miljøvern – herunder blant annet om bærekraftig utbyggingsmønster, klimahensyn og biologisk mangfold
- Jordvern, kulturlandskap og landbrukets samfunnsbidrag
- Samfunnssikkerhet
- Helse
- Barn og unge

2.3 Regionale forventninger til kommunal planlegging

Fylkeskommunen er regional planmyndighet og utarbeider regionale planer som skal legges til grunn for kommunal planlegging og virksomhet i regionen. Akershus fylkeskommune prioriterer følgende planer i perioden 2013-2016:

- Utdanning og næringsutvikling:
 - Regional plan for utdanning og kompetanse sett i forhold til næringsutvikling
 - Regionalplan for innovasjon og nyskaping
- Bomiljø, inkludering og mangfold:
 - Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus
 - Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- Klima og miljø:
 - Klima- og energiplan for Akershus
 - Regional plan for masseforvaltning
 - Regional plan for vannforvaltning
- Areal og transport:
 - Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus
 - Regional plan for handel, senter og servicestruktur

2.4 Samrådsplikt

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 andre ledd skal kommunen innhente synspunkter fra nabokommuner, statlige og regionale organer i forbindelse med arbeidet med planstrategien. Dette kravet er oppfylt for denne planstrategien gjennom en regional møteserie mellom Follokommunene og regionale/statlige myndigheter i perioden 2. halvår 2011-1. halvår 2012.

2.5 Lovgrunnlag

Følgende lover danner hovedgrunnlaget for kommunens overordnede planlegging:

- 2008 Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) med forskrifter
 - Statlige planbestemmelser:
 - 2008 Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre
 - Statlige planretningslinjer:
 - 2011 Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
 - 2009 Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene
 - 1995 Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
 - 1994 Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
 - 1993 Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging
- 2009 Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- 2012 Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

3. Utviklingstrekk og utfordringer

3.1 Regionale utviklingstrekk og utfordringer

Kilde: Utviklingstrekk og utfordringer for Akershus – Grunnlagsdokument for regional planstrategi 2013-2016, Akershus fylkeskommune

Ås er en del av hovedstadsregionen (Oslo og Akershus) og de regionale utviklingstrekkene og utfordringene er relevant også på kommunalt nivå. For å møte felles utfordringer kreves en samlet styring av innsatsen i offentlig sektor på statlig, regionalt og kommunalt nivå.

Hovedstadsområdets regionale fortrinn nasjonalt og internasjonalt

Hovedstadsregionen har høy vekst, ung befolkning, høy sysselsetting og et høyt utdanningsnivå. Dette er et fortrinn i konkurransen med mer sentrale områder i Europa, men det er avgjørende at man klarer å utnytte disse fortrinnene i en stadig sterkere internasjonal konkurranse.

Sterk befolkningsvekst – utfordringer og muligheter

Statistikk og befolkningsprognoser gjør det stadig tydeligere at hovedstadsområdet har et særskilt behov for overordnet samordning og ledelse for å kunne møte virkningene av befolkningsveksten, spesielt med tanke på plassering av nye boliger, næring og tilhørende infrastruktur. Skal man lykkes med å utvikle en konkurransedyktig og bærekraftig region med gode levekår for innbyggerne må både kommunene, fylket og staten bidra til å gjennomføre planer og strategier med felles målsetninger.

Mangfoldige og inkluderende byer og tettsteder

Akershus og Oslo hadde 1.januar 2012 nesten 1,17 millioner innbyggere. Det betyr at hver fjerde innbygger i Norge er bosatt i regionen rundt Oslofjorden. Frem mot 2030 kan befolkningen i Oslo og Akershus vokse med 400.000 personer, hvorav det forventes at ca halvparten bosetter seg i Akershus og halvparten i Oslo. I Akershus forventes den sterkeste befolkningsveksten å komme i kommunene på Øvre Romerike, med en vekst på om lag 28 % fram mot 2020. For de andre områdene (Follo, Nedre Romerike og Asker/Bærum) ventes en vekst på mellom 20 og 23 %.

Samtidig som det er en ung befolkningssammensetning og overvekt av unge tilflyttere til Akershus, vil det fremover også bli langt flere eldre innbyggere. Mange innvandrere velger å bosette seg i hovedstadsområdet og disse har i gjennomsnitt en høyere preferanse for å bo sentralt enn etniske nordmenn. Innvandrerdelen i befolkningen i Akershus er beregnet å øke fra dagens 14 % (2012) til 28 % frem mot 2040. I Follo er økningen beregnet til 20,7 % i 2040, mot dagens 12 % (2012). Et typisk trekk i flyttemønsteret i hovedstadsområdet er at familier med små barn flytter ut av Oslo til Akershus, mens unge uetablerte personer flytter fra Akershus til Oslo.

Regionale ulikheter i helsetilstand og levekår

Befolkningen i Akershus har gode levekår med lav arbeidsledighet, gode inntekter, bra boforhold og lenger gjennomsnittlig levealder enn nordmenn flest. Det er likevel store forskjeller i utdanning, sysselsetting, helse og bruk av velferdsordninger i fylket. Hovedutfordringene for regionen for å sikre gode levekår og trygghet vil være å sikre omsorg for de over 80 år og en vellykket integrering av innvandrere.

Kontinuerlig kunnskaps- og næringsutvikling som økt konkurransekraft

Rundt 50 % av statens bevilgninger til forskning og utvikling går til Oslo og Akershus. Likevel scorer regionen lavt på innovasjonsevne sammenlignet med tilsvarende regioner internasjonalt. I årene fremover vil rekruttering av kompetent arbeidskraft med riktige kvalifikasjoner bli en stor utfordring, både nasjonalt og internasjonalt. En viktig oppgave for hovedstadsregionen vil være å etablere seg som et sentrum for innovasjon og et nasjonalt

1. februar 2013

tyngdepunkt for forskning og utvikling. For å lykkes med dette må det arbeides målrettet med næringsutvikling og styrket samarbeid mellom det offentlige, næringsliv og utdanningsinstitusjoner.

Mot 2030 vil det være behov for å iverksette tiltak for å sikre at fylket har kvalifisert arbeidskraft innen de fagfeltene som etterspørres. Mangel på unge som velger omsorgsfag og at det er mange unge som ikke fullfører videregående opplæring er hovedutfordringer i regionen. Prognoser viser at etterspørsel etter høyere og faglært utdanning vil øke og elever som har fullført videregående opplæring har 60 % høyere sannsynlighet for å være deltaker i arbeidslivet enn de som ikke fullfører.

Realisering av klima- og energimål

Utslipet av klimagasser i Osloregionen vil øke med ca 40 % frem mot 2030 dersom dagens utvikling og nåværende politikk fortsetter. En stor del av økningen skyldes vegtrafikk og annen transport. Klimaendringene vil etter hvert gi nye føringer for all samfunnsplanlegging, særlig for å redusere transportbehov, øke kollektivandelen og sikre at vi har en utvikling som kan håndtere et endret klima.

Bærekraftige lokalsamfunn

For å sikre et effektivt transporttilbud med god tilgjengelighet og fremkommelighet vil det være helt vesentlig å redusere vekst i biltrafikk og etablere et robust og omfattende kollektivtilbud. Tilrettelegging for dette vil kreve samordnet planlegging av transportkorridorene og lokalisering av boliger og næringsbygg. Utvikling av byer og tettsteder med arbeidsplasser, kommunikasjon, kulturaktiviteter og gode bomiljø vil skape selvstendige, funksjonelle og effektive sentre. Samtidig må det vernes om verdifull matjord og naturområder for å sikre en bærekraftig utvikling.

3.2 Lokale utviklingstrekk og utfordringer

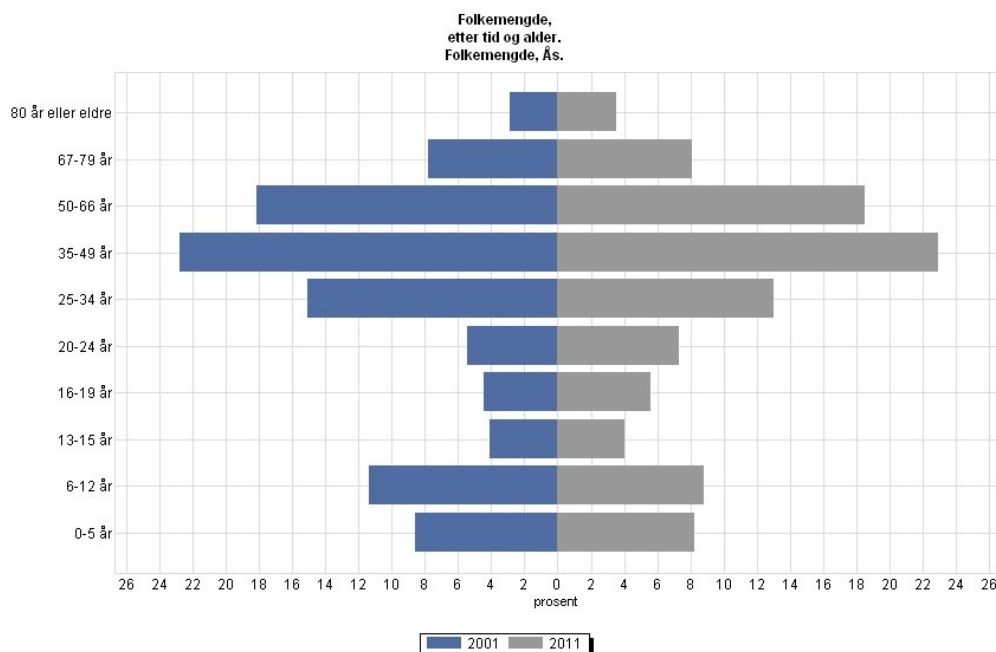
Befolkningsutvikling

Fra 2003 til 2012 har befolkningen i Ås økt fra 14.227 til 17.345 (3. kvartal), kilde: SSB. Dette er en total økning på 18 % og en årlig snittvekst på 1,8 %. I perioden 2007 til 2012 var Ås på 6. plass på listen over de norske kommunene som vokser raskest med en vekst på 16,2 %, kilde: Dagens næringsliv 20.08.12. I SSBs prognose er folkemengden i Ås i 2040 anslått å kunne bli 31.372 personer (middelalternativet). Dette gir en vekst på 80 % fra 2012 og en årlig snittvekst på 2,9 %. Dette er mye høyere prosentvis vekst enn noen av de andre Follokommunene, tabell 1.

Tabell 1. Befolkningsframskriving 2012-2040 for Follokommunene. Kilde: SSB.

Kommune	2012	2020	2030	2040	Vekst 2012-2040
Vestby	15143	17780	20396	22206	47 %
Ski	28970	32248	35520	37742	30 %
Ås	17284	21752	27117	31372	80 %
Frogn	15154	16898	18613	19690	30 %
Nesodden	17809	19561	21211	22150	24 %
Oppegård	25520	28008	30517	32194	26 %
Enebakk	10487	11811	13220	14178	35 %

Befolknings sammensetningen i Ås har endret seg noe fra 2001 til 2011, figur 2. Andelen av befolkningen som er 80 år eller eldre har økt fra ca 3 % til nærmere 4 % og det er i denne gruppen det forventes betydelig økning i årene fremover. Den største økningen for øvrig finnes i aldersgruppen 20-24 år som har økt fra ca 5,5 % til i overkant av 7 %, og i aldersgruppen 16-19 år som har økt fra i overkant av 4 % til nærmere 6 %. I gruppen 25-34 år er andelen redusert fra ca 15 % til ca 13 %. I de minste aldersgruppene er andelen også noe redusert, fra ca 9 % til ca 8 % for aldersgruppen 0-5 år og fra ca 11,5 % til ca 8,5 % i aldersgruppen 6-12 år.



Figur 2. Folkemengde i Ås i 2001 og 2011 sortert i aldersgrupper. Kilde: SSB.

Ås kommune har høyest innvandringsandel i prosent av befolkningen i Follo, tabell 2. Andelen har økt fra 10,1 % i 2002 til 17,8 % i 2012 og forventes å øke i tråd med det som forventes i regionen frem mot 2040. (I Akershus fra 14 % i 2012 til 28 % frem mot 2040 og i Follo fra 12 % i 2012 til 20,7 % frem mot 2040.)

Tabell 2. Innvandringsandel i prosent av befolkning i Follokommunene fra 2002 til 2012. Kilde: SSB.

Kommune	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vestby	6,9	7	7,3	7,6	7,9	8,5	9,5	10,2	10,6	11,6	12,7
Ski	7,5	8,2	8,6	9,1	9,5	10,2	10,9	11,6	12,3	13,2	14,1
Ås	10,1	10,5	10,7	11,4	11,9	12,2	13,6	14,3	15,6	16,6	17,8
Frogn	5,9	6,4	6,3	6,5	7	7,5	7,6	8,3	8,5	9	9,6
Nesodden	7,5	7,7	7,9	8,1	8,4	8,8	9,2	9,9	10,5	10,9	11,7
Oppegård	7,6	8	8,1	8,6	8,9	9,2	9,8	10,6	11,1	11,4	12
Enebakk	4	4,5	4,9	5,2	5,9	6,7	7,4	8,1	8,6	9,3	10,7

Bosettingsmønster

Fra 2000 til 2012 har antall innbyggere i tettbygde strøk i Ås kommune økt fra 11 133 til 14 802, kilde: SSB. Tettstedsarealet har i samme periode økt fra 7,69 km² til 9,98 km². Antall innbyggere i spredte strøk har vært stabil i perioden på ca 2450 personer.

Andel av befolkningen i Ås kommune med trygg tilgang til nærturterreng var i 2011 på 71 %, mens andelen med trygg tilgang til rekreasjonsareal var på 60 %, kilde: SSB.

Boligtyper

Andelen eneboliger er klart størst blant bygningstyper i Ås kommune med 54 % i 2011, tabell 3. Andelen av boligblokker var i 2011 på 20 %. Fra 2006 til 2011 er antallet bygningstyper i Ås kommune økt i alle kategorier. Den største prosentvise økningen er i bygninger for bofellesskap med 43,8 % og boligblokker med 24,5 %. Den prosentvise økningen av antall eneboliger er kun på 6,8 %.

Tabell 3. Bygningstyper i Ås kommune 2006-2011. Kilde: SSB.

Bygningstype	2006	2011	Andel i 2011	Økning 2006-2011
Enebolig	3668	3918	54 %	6,8 %
Tomannsbolig	581	648	9 %	11,5 %
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	745	915	13 %	22,8 %
Boligblokk	1149	1430	20 %	24,5 %
Bygning for bofellesskap	121	174	2 %	43,8 %
Andre bygningstyper*	164	171	2 %	4,3 %

*Andre bygningstyper inkluderer i hovedsak boliger i garasjer, næringsbygninger og andre bygningstyper som ikke er boligbygninger.

Utdanning og sysselsatte

Tall fra 2010-2011 viser at 78 % av elevene ved Ås videregående skole fullførte og bestod utdanningsprogrammet, kilde: Akershus fylkeskommune. Snittet for alle videregående skoler i Akershus var 81 % i 2010-2011. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i Ås var 42 i 2011 og dette gir 4. plassen blant kommunene i Akershus, kilde: Akershus fylkeskommune. I Ås har 38,2 % av befolkningen høyere utdanning, tabell 4. I Follo har Nesodden og Oppegård en større andel med henholdsvis 40,4 og 38,7 %. Asker og Bærum har den høyeste andelen i fylket med henholdsvis 45,4 og 47,8 %.

Tabell 4. Andel av befolkning med høyere utdanning i Follokommunene, Asker og Bærum (2011).
Kilde: SSB.

Kommune	Andel av befolkning med høyere utdanning (2011)
Vestby	29,60 %
Ski	32,10 %
Ås	38,20 %
Frogn	32,90 %
Nesodden	40,40 %
Oppegård	38,70 %
Enebakk	19,80 %
Bærum	47,80 %
Asker	45,40 %

I perioden 2005 til 2011 har andelen sysselsatte i alderen 15-74 år i Ås kommune ligget rundt 70 %, kilde: SSB. Dette er tilsvarende som de andre kommunene i Follo og i regionen for øvrig.

Næring

De største andelene av arbeidsplasser i Ås kommune er innen undervisning med 23 %, tjenester med 22 % og varehandel med 20 %, tabell 5. Fra 2006 til 2010 hadde Ås en vekstrate i antall arbeidsplasser på 1,7 %, kilde: Telemarksforskning. I Akershus hadde Vestby den høyeste veksten i samme periode på 4,8 %, fulgt av Sørumsund med 4,3 % og Gjerdrum med 3,3 %.

Tabell 5. Arbeidsplasser fordelt på bransjer i Ås kommune i 2011. Kilde: SSB.

Bransje	Ås kommune	I landet (gj.snitt)
Jord/skogbruk/fiske	1,30 %	2,70 %
Industri og olje	2,80 %	10,60 %
Byggevirksomhet	7,90 %	7,70 %
Varehandel	20,10 %	14,40 %
Overnatting og servering	1,50 %	3,20 %
Offentlig administrasjon	4,50 %	6,00 %
Undervisning	23,00 %	8,00 %
Helse-sosial	16,80 %	20,10 %
Tjenester	22,10 %	27,40 %
SUM	100,00 %	100,00 %
Antall arbeidsplasser	7 949	2 543 552

Kommunens største arbeidsplasser er Vinterbro senter og Universitet for miljø- og biovitenskap (UMB). På Vinterbro senter er det over 60 butikker og senteret utvides i 2013. I 2011 var det til sammen 1600 ansatte på Campus Ås, hvorav 1200 ved UMB. Som et resultat av vekst og samlokalisering med Norges veterinærhøgskole forventes det at antall arbeidsplasser på Campus Ås har økt til totalt 3000 i 2018.

1. februar 2013

NHOs NæringsNM rangerer kommunene etter hvor næringslivet gjør det best. Blant landets 429 kommuner havner Ås som nr 108 totalt, som nr 12 vurdert ut fra nyetableringer, som nr 84 vurdert ut fra bedriftenes lønnsomhet, som nr 279 vurdert ut fra bedriftenes vekst og som nr 281 vurdert ut fra næringslivets relative størrelse, kilde: www.nho.no.

Folkehelse

I følge folkehelseprofilen 2013 for Ås kommune er helsetilstanden i befolkningen generelt lik eller bedre enn landsgjennomsnittet, kilde: Folkehelseinstituttet. Det er viktig å følge med på utviklingen og fokusere på de områdene der Ås har negative tendenser. Det må fokuseres på utjevning av helseforskjeller, særlig med tanke på innbyggere med minoritetsbakgrunn og lav inntekt. Et generelt utviklingstrekk er at befolkningen er mindre fysisk aktiv enn før og at andelen overvektige øker. Ungdom er en ekstra viktig gruppe for forebygging og oppfølging. Andelen eldre øker og denne gruppen må også prioriteres for å sikre god helse. Kosthold, aktivitet og forebygging av skader som beinbrudd vil være viktig for denne gruppen.

Vekstkraft og bæreevne

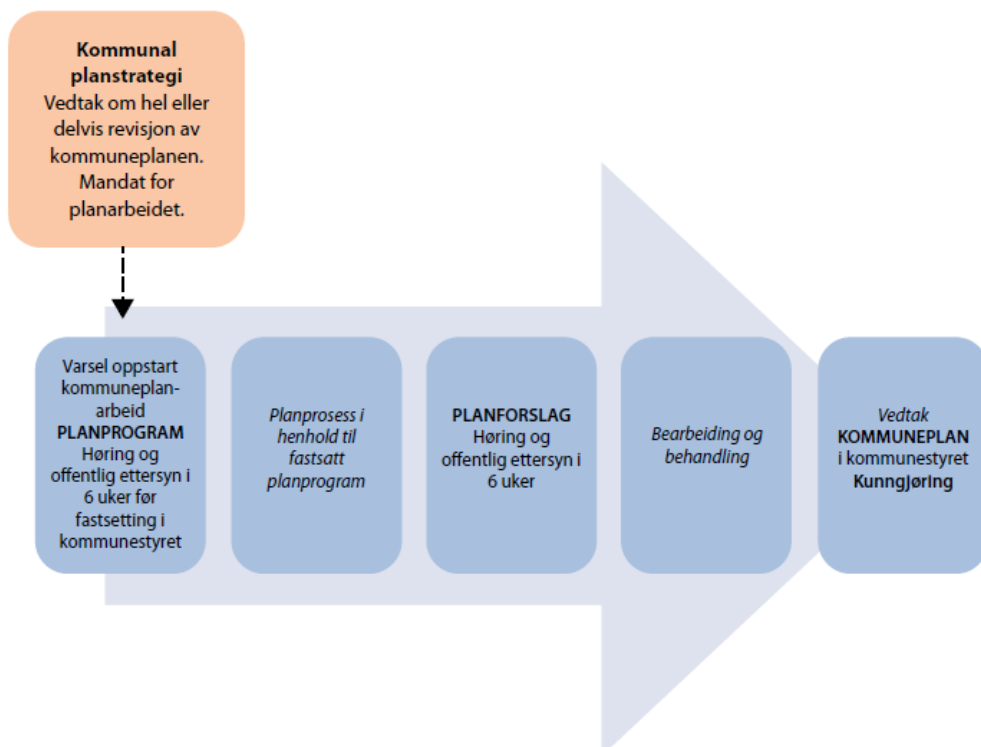
NHOs BærekraftsNM gir uttrykk for hvilke områder som har størst lokal vekstkraft og bæreevne, kilde: www.nho.no. Kommunene rangeres etter forhold ved arbeidsmarked, demografi, kompetanse og økonomi. Blant landets 429 kommuner havner Ås totalt sett på 7. plass. Vurdert ut fra arbeidsmarked (A) havner Ås på 149. plass, ut fra demografi (D) på 5. plass, ut fra kompetanse (K) på 1. plass og ut fra økonomi (Ø) på 111. plass. Grunnlagsdata for den enkelte indikator er:

- A: Arbeidsplasser, privat sysselsetting, uføre, arbeidsledige.
- D: Befolkningsvekst, eldrebølge, yngre vs eldre i arbeidsstyrken, flytting.
- K: Andel kun grunnskole, andel høyere utdanning.
- Ø: Skatteinntekter i prosent av utgifter, gjeldsbelastning.

4. Vurdering av planbehovet

4.1 Kommuneplanen

Kommuner kan i vedtak av den kommunale planstrategien beslutte at hele kommuneplanen, samfunnsdelen alene, eller arealdelen alene skal revideres uten å gå nærmere inn på innholdet i revisjonsarbeidet. Rammer og forutsetninger for revisjonsarbeidet, prioriterte tema, føringer, alternative strategier, opplegg for medvirkning mv. vil da bli avklart i planprogrammet for kommuneplanprosessen. I planstrategien kan det vedtas mandat for revisjonsarbeidet, se figur 3.



Figur 3. Forholdet mellom planstrategien og kommuneplanprosessen. Kilde: Miljøverndepartementets veileder, Kommunal planstrategi.

4.1.1 Gjeldende kommuneplan

Kommuneplan 2011-2023, samfunnsdel og arealdel, ble vedtatt av kommunestyret i april 2011. Planen er et langsiktig plandokument hvor intensjonen er å virkeliggjøre kommunens visjon: *Ås kommune – miljø, mangfold og muligheter*. For å oppnå dette fokuseres det i planen på fire områder:

- Samfunn, folkehelse og miljø
- Brukere
- Medarbeidere
- Økonomi

Gjeldende samfunnsdel er omfangsrik med mange sider og mye tekst. Som styringsverktøy, både administrativt og politisk, er dette en svakhet. I en kort og konsis kommuneplan er det lettere å forstå hva som er kommunens hovedmål og hvorfor disse er prioritert.

Det ble gjennomført en evaluering i etterkant av vedtak av kommuneplan 2011-2023, hvor kommunestyrets medlemmer ble bedt om tilbakemelding på et spørreskjema. Det ble levert inn 10 utfylte skjema. Evalueringen avdekket flere forbedringspunkt for planprosessen både for den administrative og politiske håndteringen.

4.1.2 Vurdering av behov for revidering av kommuneplanen

Fokusområdene og mange av føringene i gjeldende kommuneplan samsvarer med utviklingstrekk og utfordringer i Ås kommune fremover. Den bør imidlertid styrkes som styringsverktøy gjennom en forbedret planprosess og forenkling av selve dokumentet både i innhold og form. I forkant av at planprosessen startes opp bør evalueringen av foregående kommuneplanprosess oppsummeres og diskuteres med kommunestyret slik at man blir enige om hvordan prosessen kan gjøres bedre. Når det gjelder planens form og innhold bør særlig målstrukturen forenkles. Dette vil danne grunnlag for at den årlige handlingsplanen og rapporteringer også vil få en enklere og tydeligere struktur med klare prioriteringer.

I arealdelen i gjeldende kommuneplanen er det begrenset med nye boligarealer i Ås tettsted. Særlig med bakgrunn i prognosert vekst er det behov for å vurdere nye arealer for bolig og næring som gjenspeiler fremtidig vekstretning for Ås tettsted.

En revidering av kommuneplanen bør baseres på Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus som skal vedtas i 2014.

Med bakgrunn i utviklingstrekk og utfordringer bør følgende tema vurderes som en del av kommuneplanprosessen:

- Kommuneplanlegging i et regionalt perspektiv
- Utbyggingsmønster og arealforvaltning – bærekraftig utvikling
- Tettstedsutvikling
- Samferdsel
- Boligpolitikk
- Næringsutvikling og verdiskaping
- Klima, energi og miljø
- Folkehelse, universell utforming og samfunnssikkerhet
- Utvikling av sentrale tjenesteområder og utvikling av kommunen som organisasjon
- Integrasjon
- Masseforvaltning

4.2 Prioriterte planoppgaver i perioden 2013-2016

Tabell med oversikt over planoppgavene i 2013-2016 er vist i vedlegg 1 og vedlegg 2 (arealplaner).

4.2.1 Overordnede plandokumenter

Kommuneplan 2011-2023, samfunnsdel og arealdel, revideres. Fokus for arbeidet med samfunnsdelen vil være å forenkle dokumentet i form og innhold, slik at dokumentet blir et bedre styringsverktøy for politikere og administrasjon. Mål og prioriteringer tydeliggjøres slik at også de årlige handlingsprogrammene og rapporteringene kan få en bedre struktur. I utredningsarbeidet vil utarbeidelse av bedre prognoser for befolkningsvekst prioriteres. Disse vil blant annet danne grunnlag for vurdering av behovet for ulike boligtyper, barnehageutbygging og skolekapasitet.

I henhold til Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene fra 2009 er kommunene pålagt å utarbeide **klima- og energiplan**, enten som en egen plan eller som en del av kommuneplanen. Ås kommune vedtok sin første klima- og energiplan i 2009. Ved revidering av kommuneplanen ble de overordnede målsetningene for klima- og energi innarbeidet i samfunnsdelen og egne kommuneplanbestemmelser ble utarbeidet. En evaluering av kommunens klima- og energiplanlegging vil være en del av forarbeidet til ny kommuneplan og innarbeides i denne. Klimatilpasning blir hovedfokuset i dette arbeidet.

Lov om **folkehelsearbeid** (folkehelseloven) trådte i kraft i 2012. I folkehelseloven er planlegging vektlagt som et sentralt virkemiddel i folkehelsearbeidet, og folkehelseloven er tett koblet til plan- og bygningsloven. Folkehelse skal behandles politisk i forbindelse med de alminnelige plan- og beslutningsprosessene i kommunen, jf. folkehelselovens §§ 6 og 21. Oversikt over folkehelseutfordringene i den enkelte kommune skal danne grunnlag for strategier, mål og tiltak forankret i plansystemet i plan- og bygningsloven. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplanen fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet, jf. folkehelselovens §§ 5 og 6 (og jf. plan- og bygningsloven § 11-1). Folkehelse er ett av fokusområdene i gjeldende kommuneplan, men kommunens folkehelseplanlegging bør styrkes ytterligere i tråd med regelverket. Folkehelse blir derfor et viktig element ved revidering av kommuneplanen.

Plan for Ås kommunes **kriseledelse (beredskap)** ble vedtatt av kommunestyret 28.11.2007 og ble sist oppdatert 31.01.2012. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) trådte i kraft i 2010. Forskrift om kommunal beredskapsplikt trådte i kraft i 2011. Det er behov for en helhetlig revidering av kommunens plan basert på dette regelverket. Et vesentlig grunnlag for kommunens beredskapsplan er risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for kommunen. Denne ble sist utarbeidet i 2008 og bør oppdateres. Denne analysen er også en del av grunnlaget for kommuneplanen og det er derfor hensiktsmessig å se disse prosessene i sammenheng. En oppdatert ROS-analyse utarbeides som en del av forarbeidet til kommuneplanen og kommunens beredskapsplan revideres så snart denne foreligger. Ved tilsyn av fylkesmannens beredskapsavdeling høsten 2012 ble det avdekket ett avvik i kommunens plan for kriseledelse, vedrørende manglende plan for øvelser og opplæring i henhold til § 7 i forskriften. Avviket må lukkes så snart som mulig og det gjøres derfor en mindre revidering av planen i 2013 hvor det innarbeides en plan for øvelser og opplæring.

Kommunens **handlingsprogram med økonomiplan** revideres årlig.

4.2.2 Arealplaner

Med bakgrunn i vekstprognoser og føringer for at utbygging i hovedsak skal skje i knutepunkt med god kollektivdekning, utarbeides **områdereguleringsplan** for Ås sentrum. Det er i årene fremover behov for å fokusere på god tettstedsutvikling med klare føringer forankret i en juridisk bindende plan. Fokus i arbeidet vil blant annet være adkomstveier, gatenett, parkering, bygningsfunksjoner, tilrettelegging for gående og syklende, fellesområder/offentlige plasser og en helhetlig grønnstruktur. Planprosessen kobles med kommuneplanprosessen og vedtak av planene sammenfaller i tid.

Det legges ikke opp til å utarbeide kommunedelplaner i perioden. Det kan vurderes om det er behov for en kommunedelplan for Ås tettsted i neste planperiode ut fra resultatet av kommuneplanrevideringen og områdereguleringen av sentrum.

Kommunale detaljreguleringsplaner som skal utarbeides/ferdigstilles i perioden er reguleringsplan for **Dyster Eldor søndre del**, reguleringsplan for **del av Langbakken/Aschjemskogen** og endret reguleringsplan for **et område mellom Brekkeveien og Østfoldbanen**. Blant annet i forbindelse med arbeidet med områderegulering for Ås sentrum vil det bli vurdert behov for igangsetting av øvrige kommunale detaljreguleringer. Areal som forventes regulert privat som følge av vedtak i kommuneplanen er: Åsmåsan, arealet mellom Solbergkrysset, Søndre tverrvei og Ski grense, del av Burum gård, Pentagon vest og næringsarealet på Søråsjordet. I tillegg forventes flere private detaljreguleringsplaner fremmet og vedtatt i perioden, herunder endret reguleringsplan for Ålerudmyra.

Reguleringsplan for **Campus Ås** og reguleringsplan for **Einarstujordet** ble vedtatt i 2012. Det skal bygges nytt bygg for Norges veterinærhøgskole og Veterinærinstituttet og et nytt Senter for husdyrforskning. Kommunedelplan for **ny E18** i Ås kommune ble også vedtatt i 2012. Statens vegvesen skal i gang med reguleringsplan for ny veitrasé i 2013. Planarbeidet med **ny Follobane** pågår i regi av Jernbaneverket. Planene har betydning for Ås kommune. Oppfølging av alle disse planene prioriteres i perioden 2013-2016.

4.2.3 Temaplaner

- Service- og kommunikasjonsavdelingen

Kommunen er lovpålagt å ha oppdaterte planer for **informasjonssikkerhet** og for **arkivtjenestene**. Disse revideres årlig. IKT-området er i stadig utvikling og behovene endres. **IKT-plan** for hele kommunen generelt og skolene spesielt revideres derfor annet hvert år. **Kommunikasjonsstrategi** for kommunen ble vedtatt i 2010. Kommunestyret vedtok samtidig at strategien skulle evalueres slik at det kunne bli lagt frem en revidert kommunikasjonsstrategi. Denne legges frem i 2013.

- Oppvekst- og kulturetaten

Skolebehovsplan og **barnehagebehovsplan** for Ås kommune ble vedtatt i 2012. Ved revidering av kommuneplanen skal det utarbeides nye befolkningsprognoser. De nye prognosene eller andre endringer i forutsetninger kan utløse behov for å revidere disse planene.

- Organisasjons- og personalavdelingen

Arbeidsgiverstrategi for Ås kommune ble sist vedtatt i 2002. En organisasjon er i stadig endring og en arbeidsgiverstrategi bør jevnlig revideres for å fange opp disse endringene. Det legges opp til vedtak av ny arbeidsgiverstrategi i 2013.

- Helse- og sosialetaten

Det er et løpende behov for å fokusere ulike områder innen helse og delvis er det lovpålegg om å utarbeide og revidere planer. Status for befolkningens helse og hovedutfordringer legges til grunn for vurderingen av planbehovet. **Temaplan for helse og omsorg** revideres i 2013. Forrige temaplan ble vedtatt i 2009 med varighet til 2015. Ny samhandlingsreform og befolkningsveksten har utløst behov for revidering. Videre er det behov for å utarbeide **boligsosial handlingsplan** og **plan for forebygging av barnefattigdom**. **Ruspolitisk handlingsplan** er lovpålagt og revideres fast hvert 4. år. Alle disse tre planene legges frem i 2013. Det er startet opp et arbeid med en regional **plan mot vold i nære relasjoner** i Follo som ferdigstilles i 2013/14. En kommunal plan mot vold i nære relasjoner utarbeides i etterkant av denne og legges frem innen utgangen av 2014. Det er behov for **langsiktig planlegging av utbygging av eldreomsorg** i kommunen. Dette arbeidet legges opp som en del av kommuneplanprosessen, med utredning og innarbeidelse av konklusjonene i kommuneplanen. Helsedirektoratet anbefaler etablering av frisklivssentraler i alle landets kommuner, alternativt gjennom interkommunale samarbeid. Ås kommunes **frisklivssentral** startet opp i januar 2013 og plan for etableringen ble vedtatt i januar 2013.

- Plan- og utviklingsavdelingen

I St. meld. nr 16 Nasjonal transportplan 2010-2019 (NTP) er det et mål at sykkelandelen skal økes og ett av virkemidlene er at tettsteder med mer enn 5000 innbyggere utvikler et sammenhengende sykkelveinett. Samferdselsdepartementet har satt som krav at plan for hovedsykkelveinettet i tettstedet skal være utarbeidet og politisk behandlet innen utgangen av 2013. I samarbeid med kommunalteknisk avdeling utarbeides **sykkelplan for Ås tettsted**. Med ansvar for kommuneplanen, områdereguleringsplan for Ås sentrum og beredskapsplanen er det ikke kapasitet i avdelingen til å utarbeide andre temaplaner i perioden. Viktige tema vil imidlertid i stor grad inngå i dette planarbeidet. Under forutsetning av at det innvilges støtte fra fylkesmannen vil det bli leid inn kapasitet som utarbeider en **helhetlig skjøtselsplan for dammer med stor salamander** i kommunen.

- Teknisk etat

Vedlikehold av kommunale bygg er et løpende behov og plan for dette revideres årlig. **Hovedplan for vann, avløp og vannmiljø** er delvis lovpålagt og legges frem i 2013/14. Det gis statlig støtte til **trafikksikkerhetstiltak** og til **tiltak innen idrett, nærmiljø og friluftsliv**. En forutsetning for slik støtte er at kommunene har oppdaterte planer for dette og disse revideres årlig.

Vedlegg 1. Oversikt over prioriterte planoppgaver i perioden 2013-2016

Planoppgave	Ansvar	Lovpålagt	Behandling	Tidsperspektiv
Revidering av Kommuneplan – samfunnsdel og arealdel	Plan- og utviklingsavdelingen	Ja	Politisk	Vedtak 2015
Revidering av Krise- og beredskapsplan	Plan- og utviklingsavdelingen	Ja	Politisk	Mindre endring 2013, vedtak 2014/2015
Utarbeide sykkelplan for Ås tettsted	Plan- og utviklingsavdelingen og kommunalteknisk avdeling	Nei	Politisk	Vedtak 2013
Utarbeide skjøtselsplan for stor salamander	Plan- og utviklingsavdelingen	Nei	Politisk	Avhenger av statlig støtte
Revidere arbeidsgiverstrategi	Organisasjons- og personalavdelingen	Nei	Politisk	Vedtak 2013
Revidere kommunikasjonsstrategi	Service- og kommunikasjonsavdelingen	Nei	Politisk	Vedtak 2013
Revidere Plan for informasjonssikkerhet	Service- og kommunikasjonsavdelingen	Ja	Administrativt	Revideres årlig
Revidere IKT-plan	Service- og kommunikasjonsavdelingen	Nei	Administrativt	Revideres hvert 2. år
Revidere Arkivplan	Service- og kommunikasjonsavdelingen	Ja	Administrativt	Vedtak 2013
Revidere boligsosial handlingsplan	Helse- og sosialetaten	Nei	Politisk	Vedtak 2013
Utarbeide plan for forebygging av barnefattigdom	Helse- og sosialetaten	Nei	?	Vedtak 2013
Revidere temaplan for helse og omsorg	Helse- og sosialetaten	Nei	?	Vedtak 2013
Innarbeide plan for folkehelse som del av kommuneplanen	Helse- og sosialetaten	Lovpålegg kommer	Politisk	Vedtak 2015
Revidere Ruspolitisk handlingsplan	Helse- og sosialetaten	Ja	Politisk	Vedtak 2013
Utarbeide Plan for etablering av frisklivssentralen	Helse- og sosialetaten	Nei	Politisk	Vedtatt januar 2013
Revidere hovedplan for vann, avløp og vannmiljø	Kommunalteknisk avdeling	Delvis	Politisk	Vedtak 2013/2014
Revidere Tiltaksplan for vedlikehold av kommunale bygg	Eiendomsavdelingen	Nei	Politisk	Revideres årlig
Revidere Tiltaksplan for trafiksikkerhet	Kommunalteknisk avdeling	Nei	Politisk	Revideres årlig
Revidere Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	Kommunalteknisk avdeling	Nei	Politisk	Revideres årlig
Revidere Barnehagebehovsplan	Oppvekst- og kulturetaten	Nei	Politisk	Revideres ved behov
Revidere skolebehovsplan	Oppvekst- og kulturetaten	Nei	Politisk	Revideres ved behov

Vedlegg 2. Oversikt over prioriterte arealplaner i perioden 2013-2016*

Planoppgave	Ansvar	Lovpålagt	Behandling	Tidsperspektiv
Revidere kommuneplanens arealdel	Plan- og utviklingsavdelingen	Ja	Politisk	Vedtak 2015
Utarbeide områderegulering Ås sentrum	Plan- og utviklingsavdelingen	Nei	Politisk	Vedtak 2015
Utarbeide detaljregulering av Dyster Eldor søndre del	Reguleringsavdelingen	Nei	Politisk	Vedtak 2014
Ferdigstille endret reguleringsplan for et område mellom Brekkeveien og Østfoldbanen	Reguleringsavdelingen	Nei	Politisk	Usikkert
Utarbeide reguleringsplan for del av Langbakken/Aschjemskogen	Reguleringsavdelingen	Nei	Politisk	Vedtak 2013
Oppfølging av reguleringsplan for Campus Ås				
Oppfølging av reguleringsplan for Einarstujordet				
Oppfølging av reguleringsplan for ny E18				
Oppfølging av planarbeid Follobanen				

** I tillegg til disse planoppgavene vil det være private detaljreguleringer som skal følges opp og det antas at flere kommunale reguleringsplaner skal utarbeides som ikke er kjent pr februar 2013.*